

KPSS ALMANCA ÖĞRETMENLİK ALAN BİLGİSİ TESTİ HAZIRLIK MATERYALLERİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

Sevinç SAKARYA MADEN*
Harun GÖÇERLER**

ÖZET

Bu çalışmada Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Kitaplarının genel görünümüne ve dilsel yapılarına bakılarak, kaynakların içerdikleri alıştırmalar ve örnek testler incelenmiş ve materyallerde yer alan konuların ve soru tiplerinin öğretmen adaylarını KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği sınavına ne ölçüde hazırladıkları tartışılmıştır. Araştırma, 17 Temmuz 2013 tarihinde yapılan KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği Sınavında dilbilim, edebiyat ve yabancı dil öğretim metotları ve dil edinimi alanlarından hemen hemen aynı oranda soru sorulmuş olmasına rağmen KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi materyallerinde ağırlıklı olarak edebiyat konularına yer verilmiş olduğunu, örnek testlerdeki soruların daha çok edebiyat ve dilbilim alanındaki bilgiyi ölçtüğünü, sınava hazırlık materyallerindeki soru tiplerinin sınavda çıkan sorular ile kısmen birebir aynı olduğunu, imla ve dilbilgisi hatalarına rastlandığını ve bazı cevap anahtarlarının ise yanlış olduğunu ortaya koymuştur. Bu tespitler, özellikle eğitim fakültesi mezunu olmayan Almanca öğretmen adayları için kaynaklarda yabancı dil öğretim yöntemleri konularına daha geniş yer verilmesi ve imla ve dilbilgisi hatalarının düzeltilerek materyallerin konu anlatımı ve soru tipi bakımından sınava daha uyumlu özelliklerde hedef odaklı düzenlenmesi gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği, KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Kitapları, Konu Anlatımı, Soru Tipi, Hedef Odaklı

A CRITICAL VIEW OF PREPARATION MATERIALS OF KPSS GERMAN LANGUAGE TEACHING FIELD TEST

ABSTRACT

In this study, by examining the general aspect and linguistic structure of KPSS German Language Teaching Field books, exercises included in these sources and sample tests were investigated, and also it was discussed to what extent the subjects and question types in these materials prepare teacher candidates for KPSS Foreign Language(German) Teaching Field Test. This study puts forward that although in the KPSS Foreign Language (German) Teaching Field Test applied in 17July 2013, questions were asked in equal amounts in the fiels of linguistics, literature, foreign language teaching methods and

---

* Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, sevincmaden@trakya.edu.tr

** Öğrt. Gör., Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, hgoecerler@nku.edu.tr

language acquisition; in the materials of KPSS German Language Teaching Field, mainly literature topics were included and questions in sample tests measured mostly literature and linguistics knowledge, question types in test preparation materials were partly the same as the questions asked in the exam, there were some spelling and grammatical mistakes and some answer keys had mistakes as well. All of these findings show that especially for German Language teacher candidates who are not graduates of Faculty of Education, it is necessary to include subjects about foreign language teaching methods in these sources in a wider extent and to arrange materials in a goal-oriented way being consistent with the exam with regard to explaining subjects and question types by correcting spelling and grammatical mistakes.

Keywords: KPSS Teaching Field Test Foreign Language (German) Teaching, KPSS German Language Teaching Field Books, Explaining Topics, Question Types, Goal-Oriented.

1. GİRİŞ

Türkiye'de öğretmen adaylarının atanma koşulları sık sık değişikliklere uğramıştır. 1999 yılından önce öğretmen atamaları Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıkladığı öğretmen ihtiyacı sayısına göre adayların atanmak istedikleri alana ön başvuru yapması ve ardından mezuniyet notlarının en yüksekte en düşüğe sıralanması esasına göre kura usulü ile ihtiyaç sayısı kadar gerçekleştirilmekteydi. Ancak öğretmen ihtiyacının her geçen yıl daha da artması, yıllar geçtikçe mezun olan öğretmen adaylarının sayısının ihtiyaç duyulandan çok daha fazla olması, kura çekiminde ortaya çıkan aksamalar ve şaibeler öğretmen atamalarını bir sınava dayalı düzenlemeyi gerektirmiştir (bkz. Bilir, 2011). Öğretmen atamalarında esas alınan sınavların ilki 17 Ekim 1999 tarihinde Devlet Memurları Sınavı (DMS) adı altında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından düzenlenmiştir¹. Bu sınav ile sadece öğretmen alımları değil, aynı zamanda devlet kademelerine ilk kez atanacak diğer memurların alımları da yeniden düzenlenmiştir ve öğretmen adayları devlet kademelerindeki tüm memur adaylarına yönelik yapılan Devlet Memurları Sınavından aldıkları puan ile alan ihtiyacına göre en yüksek puandan en düşük puana doğru yapılan bir sıralama ile atanmışlardır.

07-08 Temmuz 2001 tarihinde ise DMS daha da genişletilerek öğretmenlik, düz memurluk, sözleşmeli personel ve kariyer mesleklerini de kapsayacak biçimde Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) adı altında yapılmıştır². 06-07 Temmuz 2002 tarihinde ise merkezi sınav formatı bir değişikliğe daha uğrayarak, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) adını almıştır³. Bir sonraki yıl 13 Temmuz 2003 tarihinde 4 oturum şeklinde

¹ Genel Bilgiler Temel İlke ve Kurallar, T.C. Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-5732/1-genel-bilgiler-temel-ilke-ve-kurallar.html> (12.10.2014)

² Haziran 2001 KMS Basın Duyurusu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-5726/9-haziran-2001-tarihli-kms-basin-duyurusu.html> (11.09.2014)

³ 06.08.2002 Tarihli KPSS Basın Duyurusu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-5713/06082002-tarihli-kpss-basin-duyurusu.html> (18.12.2014)

tasarlanan sınavın 2 oturumu öğretmen adayları için hazırlanmıştır⁴. Bu yıldan sonra KPSS'nin öğretmen atamalarındaki rolü daha net çizgilerle belirlenmeye çalışılmış, öğretmenler ile diğer devlet memurları için yapılan sınavların içeriğinde değişikliğe gidilmiştir. ÖSYM aynı yıl içerisinde yeni bir düzenlemeye daha giderek ilk kez KPSS A grubu adı altında bir sınav düzenlemiştir. Bundan sonraki yıllarda ise bu sınav KPSS 1 (sabah-öğleden sonra) ve KPSS 2 (sabah-öğleden sonra) olmak üzere günümüzde de uygulanmakta olduğu gibi 4 oturum şeklinde düzenlenmiş, öğretmen adayları 2010 yılından itibaren Kamu Personeli Seçme Sınavının Genel Yetenek, Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri oturumlarından elde ettikleri puanlar ile atanmışlardır⁵. Yabancı Dil öğretmen adayları Yabancı Dil Sınavına girseler de bu alandan aldıkları puanlar atamalarda etkili olmamıştır. Ancak 2013 yılından bu yana öğretmen adayları atanabilmek için Genel Yetenek (15 %), Genel Kültür (15 %) ve Eğitim Bilimleri (20 %) sınavları yanı sıra ayrıca Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi'ne (50 %) katılmak zorundadırlar⁶. Bu test, her bir öğretmenlik türü için alana özgü sorular içermektedir ancak Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) tüm öğretmenlik alanları için uygulanmamaktadır. Almanca, İngilizce ve Fransızca öğretmenliklerinde toplam 50 sorudan oluşan Yabancı Dil Öğretmenlik Alan Bilgisi Testinde soruların yüzdelikleri ve yaklaşık ağırlıkları her bir sınavda farklılık arz etmektedir. Alan Bilgisi Testi'nin soruları Eğitim Fakültelerinde verilmekte olan akademik disiplinler ile ilgili temel konulardan ve alanın ilgili okul müfredatındaki temel konularından seçilmektedir (bkz. Tablo 1). 10 soruluk Alan Eğitimi Testi ise ilgili alanın özel öğretim teknikleri, öğretim programlama-planlama yeterlikleri ve dersin işleniş aşamaları (dikkat çekme, güdüleme, gözden geçirme, geçiş vb.) ile ilgili sorular içermektedir.

Tablo 1: KPSS Almanca / İngilizce / Fransızca ÖABT Ağırlıklı Soru Dağılımları

	Genel Yüzde	Yaklaşık Ağırlığı	Soru sayısı
1) Alan Bilgisi Testi	80%		40
a- Dil Yeterliği		50%	
b- Dil Bilim		16%	
c- Edebiyat		14%	
2) Alan Eğitimi Testi	20%		10

Kaynak: ÖSYM (<http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69095/h/kpss-tablo-1-konularin-dagilimi.pdf>)

Yukarıda kısaca bahsedilen ve yıllar içerisinde üzerinde ÖSYM tarafından birçok kez köklü değişiklikler yapılmış olan öğretmen atama sistemi, beraberinde yeni sınav formatları getirmiş ve bu değişikliklerin bir sonucu olarak sınavlara yönelik hazırlık materyallerinin sık sık revize edilmesine ve yıllar içerisinde yüzlerce KPSS hazırlık

⁴ 26.05.2003 Tarihli Basın Duyurusu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-5678/26052003-tarihli-kpss-ogretmenlik-duyurusu.html> (10.11.2014)

⁵ 2010 KPSS Lisans Eğitim Bilimleri Kılavuzu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-12169/2010-kpss-lisans-egitim-bilimleri-sinav-kilavuzu-201020-.html> (09.10.2014)

⁶ Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Örnek Soruları ve Konu Ağırlıkları, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://osym.gov.tr/belge/1-14996/oabt-ornek-sorular-ve-konularin-agirliklari.html> (01.11.2014)

kitabının basılmasına yol açmıştır. 2013 yılındaki son değişiklik ile birlikte KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği sınavının yapılmaya başlanması KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi sınavına yönelik de hazırlık materyalinin hazırlanmasına yol açmış, ancak bu alana yönelik materyaller bir yıl gibi çok kısa bir zaman diliminde çok fazla aceleyle getirilerek hazırlanmıştır.

Bu çalışma, daha önce yapılan araştırmalardan (bkz. Bilir, 2011; Darancık, 2013; Demiryay ve Balcı, 2014; Karaca, 2011; Maden ve Köksal, 2011; Maden, 2012) hareketle çok kısa zamanda hazırlanan KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi kitaplarının Almanca öğretmen adaylarını KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği sınavına ne ölçüde hazırladığını tespit etmeyi hedeflemektedir.

2. İNCELEME YÖNTEMİ

Bu çalışmada KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Kitapları Duszenko' nun (1994: 37) kitap incelemelerinde öngördüğü ölçütler dizisi esas alınarak “Genel Görünüm”, “Dilsel Yapı”, “Alistirmalar ve Testler” başlıkları altında incelenmiştir.

Kitap incelemede Duszenko' nun ölçütlerinin seçilmiş olması, sınavlara hazırlık aşamasında destek materyallerinin hedef odaklı olması gerektiği koşulundan kaynaklanmaktadır. Materyal inceleme süreci, Varga nın görüşleri (2007) de göz önünde bulundurularak aşağıdaki başlıklar ile sınırlandırılmıştır:

2.1. Genel Görünüş

- Yazar, başlık, yayın evi, yayın yılı, ek materyalleri, fiyatı,
- Hangi yapısal ve biçimsel prensipler incelenen materyallerde ön plandadır,
- Materyal ile hangi öğrenme hedeflerine ulaşılması hedeflenmektedir,
- Materyal, adayı hangi türde sınavlara, hangi seviyede hazırlamaktadır.

2.2. Kullanılan Dil

Bu ölçüt kapsamında, materyallerde yer alan metin, test, alıştırma v.b. öğeler dilsel içerikleri açısından ele alınmıştır ve öğretmen adaylarının üniversite öğrenimleri boyunca gördükleri dilsel yapılar ve dilin kullanım özellikleri ile alan sınavında kullanılan Almancanın farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

2.3. Alistirmalar-Testler

KPPS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınav içeriğinin ve hazırlık materyallerinin birbiriyle uyumlu özelliklerde hazırlanmış olması gerektiği düşüncesinden yola çıkarak hazırlık materyallerindeki alıştırma ve testler yapısal ve sunuş özellikleri bakımından derinlemesine irdelenmiştir.

Almanca Öğretmen adaylarının sadece Almanca Öğretmenliği Lisans Programı mezunları olmayışı gerçeği aynı zamanda yabancı dil öğretim metotları alanındaki konulara az veya hiç yer vermeyen Alman Dili ve Edebiyatı veya Almanca Mütercim Tercümanlık

lisans programı mezunlarından oluşan büyük bir kitleyi de kapsamı hazırlık materyallerinde özellikle yabancı dil öğretim metotları ve yaklaşımlar alanındaki konuların nasıl sunulmuş olduğuna bakmayı gerektirmiştir.

3. BULGULAR

3.1. KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği Testinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Bu çalışma hazırlandığında henüz yapılmış ve yayımlanmış sadece bir adet ÖABT olduğu için değerlendirmeler de sadece bu sınav üzerinden yapılmıştır. ÖSYM tarafından ilk kez 14 Temmuz 2013 tarihinde yapılan KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği sınavının ilk 25 sorusu adayların genel Almanca dil bilgilerini ölçmeyi amaçlayan sorulardan meydana gelmektedir. Bunlar verilen cümledeki hatayı tespit etme, kelime bilgisi, okuma anlama, dilbilgisi alanında terminolojik konu bilgisi gibi değişik tipte sorulardan oluşmaktadır. Daha sonra sırasıyla 8 dilbilim, 8 edebiyat ve 9 adet de yabancı dil öğretim metotları ve yaklaşımlar alanından sorular bulunmaktadır. Özellikle bu çalışmanın ağırlık noktasını oluşturan yabancı dil öğretiminde metotlar ve yaklaşımlar ile ilgili sorulara bakıldığında iki tip soru yöneltildiği görülmektedir. Toplam 4 soruyu kapsayan birinci soru tipi, konuyla ilgili kısa bir ön anlatım sunup adayın cevaba yönelik çıkarım yapmasını hedefleyen bir yapıya sahiptir. İkinci soru tipi ise ezberlenmiş bilgi dağarcığına bağlı olarak cevaplanabilecek klasik "Hangi metot " ifadesi ile başlayıp devam eden toplam 5 sorudan oluşmaktadır. Yabancı dil öğretiminde metotlar ve yaklaşımlar alanına yönelik sorularda kullanılan Almanca düzeyi lisans eğitimlerini Almanca olarak almış tüm adayların anlayabileceği seviyededir. İnternet üzerinden veya basın yayın organları vasıtasıyla yayınlanan bu sınav ile ilgili cevap anahtarı⁷ da sunulmuştur.

3.2. KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Testine Hazırlık Materyallerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde Karacan Akademik, Yargı, Matris Yayınları ve Berdan Matbaası tarafından yayınlanan KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi materyalleri (Karacan Akademi Yayınları Komisyon, 2013; Oktaylar, 2014a; Oktaylar, 2014a; Balcı, 2013; Balcı, 2014a; Balcı, 2014b ve Balcı 2015) ayrı ayrı incelenip değerlendirilmiştir.

3.2.1. Karacan Akademi Yayınları ÖABT için Almanca Dil Bilim Edebiyat ve Alan Eğitimi Testlerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlk olarak Karacan Yayınları'nın 2013 yılında yayımlanan, Almanca alan bilgisi testine yönelik Konu Anlatımı Kitabı, 920 sorudan oluşan Soru Bankası Kitabı, 660 soruyu içeren 12 deneme sınavı kitabı ve ayrıca Dilbilim, Edebiyat ve Alan Eğitimi Testlerinin de eklendiği 4 kitaptan oluşan yaklaşık 60 TL fiyatıyla set şeklinde satın alınabilen hazırlık

⁷ Kamu Personeli Seçme Sınavı Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği Testi, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69698/h/almanca.pdf> (10.12.2014)

materyali, özellikle yabancı dil öğretim metotları ve yaklaşımlar alanına yönelik içerdiği konu anlatımı ve soru tipleri göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

Söz konusu materyalde gerçek sınav formatı gereği çoktan seçmeli sorulara yer verilmiş, bu sorularda yoğunluklu olarak metin içindeki tek kelime boşlukları doldurmaya odaklanılmıştır. Bunun yanı sıra klasik çoktan seçmeli soru tipi olan düz sorulara tek kelime cevapların istendiği sorular bulunsa da bunların sayıca azınlıkta oldukları göze çarpmaktadır. Bu tip soru şekillerinin kullanıldığı sınavlarda adaylardan birçok konu hakkında mutlak bilgiye sahip olmaları ve herhangi bir yoruma fırsat vermeden kesin doğru cevabı işaretlemeleri beklenmektedir. Söz konusu materyalde uzmanlık alanına özgü bir terminoloji kullanılmıştır.

Karacan yayınlarının kullanıma sunduğu bu materyalde yabancı dil öğretim metotları ve yaklaşımları alanı için hazırlanmış sorularda sorunun içeriğini anlamaya, çözümlenmeye yöneltecek sezdirici ön cümlelerin yer aldığı ifadeler rastlanmamıştır. Sunulan testlerin cevapları ÖSYM'nin yayınladığı sınav örneğinde olduğu gibi testin bittiği sayfada tablo halinde verilmiş ve cevaba yönelik herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Soru tiplerinin haricinde konu anlatımlı kitaplara da bakıldığında alan bilgisine yönelik yabancı dil öğretim metotlarını ve yaklaşımlarını kapsayan anlatımların edebiyat ve dilbilim alanlarına göre çok daha kısıtlı olduğu göze çarpmaktadır.

3.2.2. Yargı Yayınları Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Almanca Konu Anlatımı Hazırlık Materyalinin İncelenmesi ve Değerlendirmesine İlişkin Sonuçlar

İncelenen materyallerin ikincisi ise Hasan Can Oktaylar'ın editörlüğünde Yargı Yayınları'nın 2014 yılında yayımlanan ve hiçbir kaynakçası bulunmayan Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi Testine yönelik bir konu anlatımı kitabı ve bir adet soru bankasından ve ÖABT Almanca Öğretmenliği Yaprak Testlerinden oluşan yaklaşık 55,00 TL karşılığında set şeklinde kullanıma sunulan hazırlık materyalidir.

Kitabın sunu sayfasında bu yayının sınavın kapsamına ve soruların yapısal özelliklerine uygun ve geniş bir akademik literatür incelenerek hazırlanmış olduğu belirtilmiştir.

Konu anlatımı kitabı “Grammatik” (bkz. S. 1-36), “Deutsche Literatur” (bkz. S. 37-124), “Sprachwissenschaft/Linguistik” (bkz.S. 125-173) ve “Methoden” (bkz. S. 175-197) başlıklarının yer aldığı 4 bölümden oluşmaktadır. Yargı yayınlarında metotlar ve yaklaşımlar ile ilgili konulara Karacan Yayınları'na ait olan materyalde olduğu gibi bu alana çok az yer (23 sayfa) verilmiştir. “Methoden” başlıklı dil öğretim metotları ve yaklaşımlar alanına ilişkin bölümde sırasıyla “1. Grammatik-Übersetzungs-Methode (GÜM)”, “2. Direkte Methode”, “3. Audiolinguale und audiovisuelle Methode”, “4. Vermittelnde Methode”, “5. Kommunikativer Ansatz”, “Die Vermittelnde Methode”, “6. Interkultureller Ansatz”, “7. Handlungsorientierter Unterricht” ve “8. Offener Unterricht” olmak üzere 8 başlık yer almıştır. “Die Vermittelnde Methode” başlığı ve bu başlık altında yer alan metin “Kommunikativer Ansatz” başlıklı konudan önce ve sonra olmak üzere iki

defa basılmıştır. Metotlar ve yaklaşımlar alanına ilişkin bilgiler diğer alanlar ile ilgili sunulan konular ile kıyaslandığında oldukça kısadır ve birer özet niteliği taşımaktadır.

ÖABT Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Almanca Konu Anlatımı Hazırlık Materyalinde dilbilgisi konuları geleneksel dilbilgisi kitaplarında olduğu gibi kelime türlerine göre sıralanmıştır. Dilbilgisi konularının sunumunda çok sayıda tabloya başvurulmuş, çoğunlukla önce kurallar ardından örnekler verilmiş, bazı konular ise çok az sayıda alıştırmalar ile pekiştirilmeye çalışılmıştır. Alman Edebiyatı konularının yer aldığı bölümde ise edebi akımlar tarihi bir sıralama içinde verilmiş, her bir dönemin tipik edebi türleri, yazarları ve eserleri tanıtılmıştır. Dilbilim alanında ise dilbilim ile ilgili çok sayıda terimin tanımı yapılmış, öğrenme kuramları açıklanmış ve dilbilim tarihi anlatılmıştır.

Materyalin soru bankası ise yoğunluklu olarak genel Almanca dil bilgisini ölçmeyi hedefleyen çoktan seçmeli boşluk doldurma soruları içeren 22 adet testten oluşmaktadır. Soru yoğunluğuna bakıldığında konu anlatımı kitabında öğretim metotları ve yaklaşımlar alanına kısıtlı yer ayrılmış olsa da soru bankası materyalinde ikinci sırada geldiği görülmektedir. Bu konuda on bir adet çoktan seçmeli test mevcuttur. Söz konusu testler ilk materyaldeki gibi sadece boşluk doldurma şeklinde sunulmamış, salt bilgi arayan ve cevabı bulmaya yönelik çağrışım yaptıran ön açıklamalar olmadan doğrudan "Hangi metot..." kelimeleri ile başlayan aynı tip birçok sorudan oluşmaktadır. Bu soruları cevaplayabilmek için adayın her bir öğretim metodu hakkında derin bilgiye sahip olması gerekmektedir. Sorularda gerektiğinden fazla akademik ve terminolojik bir dil kullanmaktan kaçınılmıştır. Her testin sonunda cevaplar sade ve anlaşılır bir Almanca ile bir özet şeklinde verilmiştir.

3. 2. 3. Matris Matbaacılık KPSS Almanca Soru Bankası ve KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık Materyallerinin İncelenmesi ve Değerlendirmesine İlişkin Sonuçlar

Doç. Dr. Umut Balcı tarafından hazırlanıp Matris Matbaacılık tarafından 2014 yılında basılan toplam 1500 soru içeren KPSS Almanca Soru Bankası (bkz. Balcı 2014) ve 2015 yılında basılan KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık (bkz. Balcı 2015) başlıklı konu anlatımı kitabı herhangi bir yayınevinden ya da internet üzerinden satış yapan sitelerden satın alınmamaktadır. Kitabın sonunda bir kaynakçaya yer verilen ancak kitap içinde hiçbir atıfa rastlanmayan bu kaynaklar yazar ile iletişime geçildiğinde gerekli hesap numarası, fiyat gibi bilgiler kendisi tarafından verildikten sonra edinilebilmektedir.

Balcı'nın (2015) KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık kitabı ÖSYM'nin 2013 ve 2014 yıllarında yapmış olduğu Almanca ÖABT sınavları göz önünde bulundurularak, daha önceki baskılarda konu anlatımında yer verilmeyen bazı konuların bu kitaba dahil edilmesiyle 2013 yılında basılan ve özellikle yabancı dil öğretim yöntemleri bölümünde "Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts" adlı kitap (Neuner ve Hunfeld, 1993) ile çok benzer metinler içeren KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık Konu Anlatımı ve Soru Örnekleri başlıklı kitabın (bkz. Balcı, 2013) genişletilmiş halidir. Kitapta sırasıyla "Deutsche Literatur" (bkz. S. 1-213), "Sprachwissenschaft" (bkz. S. 151-213), "Unterrichtsmethoden" (bkz. S. 214-235), "Spracherwerb" (bkz. S. 236-246), "Europäische Lehr- und Lernprogramme" (bkz. S. 247-268) ve "Deutsche Grammatik" (bkz. S. 269-334)

başlıklı 6 ayrı bölüme yer verilmiştir. İncelenen diğer kitaplarda dil bilgisi konuları ilk sayfalarda yer alırken, bu kitapta arka sayfalardadır. Bu kaynakta edebiyat konularına ayrılan sayfa sayısı oldukça fazla olmasına rağmen dil öğretim metotları ve yaklaşımları konularına, dilbilim ve dil edinimi bölümlerinde olduğu gibi çok az yer verilmiştir. Her bir konu anlatımının sonunda ayrıca tarama testleri ve testin sonunda tablo şeklinde cevap anahtarları sunulmuştur. Konular yalnız bir dil ile anlatılmış, kavramlar ile ilgili kısa tanımlar yapılmıştır.

Bu kitapta, dil öğretimindeki ana metotlar ve yaklaşımlar yanı sıra incelenen diğer iki kitapta yer almayan alternatif metotlara, dil edinimi teorilerine ve Avrupa Ortak Dil Kriterleri Çerçevesi ve Dil Portföyü gibi günümüz yabancı dil eğitiminde yadsınamaz öneme sahip olan konulara da yer verilmiştir.

Bu kitabın edebiyat bölümünde öncelikle edebi türlerin temel özellikleri anlatılmış, tarihsel bir sıralanış içinde edebi akımlara yer verilmiştir. Dilbilim bölümünde konular “Allgemeine Sprachwissenschaft”, “Angewandte Sprachwissenschaft” ve “Vergleichende Sprachwissenschaft” olmak üzere 3 ana başlık altında verilmiş, çok sayıda terim tanımlanmış ve örnekler ile açıklanmıştır. Sayfa 269’da başlayan dilbilgisi bölümünde ise dilbilgisi alanında karşılaşılan terminolojiden ne anlaşılması gerektiği örnekler ile izah edilmeye çalışılmıştır. Bu bilgiler yanı sıra testlere de yer verilmiştir.

Berdan Matbaası tarafından 2014 yılında basılan KPSS Almanca Soru Bankası (Balcı, 2014b) adlı kitabın birebir aynısı olan ve bu defa Matris Matbaacılık tarafından yine 2014 yılında 3. Baskı olarak yayımlanan KPSS Almanca Soru Bankası (bkz. Balcı, 2014a) kitabına bakıldığında ise, tek tip soru şeklinin tercih edilmediği görülmektedir. 10 Adet Deneme Sınavı (500 Soru), 11 Adet Edebiyat Karma Test (220 Soru), 6 Adet Dilbilim Karma Test (120 Soru), 6 Adet Metotlar ve Dil Edinimi Karma Test (120 Soru) ve 16 Adet Dilbilgisi Karma Test (540 Soru) olmak üzere toplam 1500 sorunun yer aldığı kaynakta salt bilgi ölçen soruların yanında, adayı bildiği konu hakkında düşünüp yorumlamaya ve böylece doğru cevabı bulmaya yönelten sorulara da sıklıkla yer verilmiştir. Bu kaynakta aynı zamanda test teknikleri gösterilmiş ve soruları cevaplandırmaya ilişkin püf noktalarına değinilmiştir. Diğer incelenen materyaller ile karşılaştırıldığında soru çeşitliliğinin daha fazla olduğu dolayısıyla bu kaynak ile sınava hazırlanan bir adayın gerçek sınav ortamında karşılaştığı soruları gördüğünde yabancılık hissetmeyeceği sonucuna varılmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Her bir hazırlık materyali genel anlamda kolay ulaşılabilir ve maddi yönünden kişilerin bütçesini zorlamayan fiyatlardadır ve hem konu anlatımı kitabı hem de soru bankasına sahiptir. Bunlardan en kapsamlısı Karacan Yayınları’na ait olan hazırlık materyali olsa da dil öğretim metotları ve yaklaşımlar alanındaki soru nitelikleri bakımından 14 Temmuz 2013 tarihinde yapılan sınav örneği ile en az uyuşan materyal olarak öne çıkmaktadır.

İncelenen hazırlık materyallerinin önsözlerinde kaynakların genel olarak Eğitim Fakülteleri lisans programları içeriğine göre düzenlenmiş olduğu iddia edilmektedir. Sınava

hazırlık materyalleri Eğitim Fakültelerinden mezun Almanca öğretmen adaylarının anlayamayacakları dilsel öğeler içermektedir. Ancak inceleme sonucunda tüm materyallerde öğretmenlik yapmayı hedefleyen adaylar için asıl ağırlık noktasını oluşturması gereken yabancı dil öğretiminde metotlar ve yaklaşımlar alanına yönelik soruların ve konu anlatımlarının edebiyat ve dil bilim alanlarına göre çok daha düşük oranda yer aldığı tespit edilmiştir. Sadece Matris Matbaacılık' a ait olan hazırlık materyallerinin konu anlatımı ve soru bankasında diğer iki materyalde bulunmayan, fakat 14 Temmuz 2013 tarihinde yapılmış olan sınav sorularında yer alan bazı ek konulara da değinildiği görülmüştür.

Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler KPSS Almanca Öğretmenlik Alan Bilgisi materyallerinin, özellikle eğitim fakültesi mezunu olmayan dolayısıyla yabancı dil öğretiminde yöntem ve yaklaşımlar derslerine fazlaca hatta hiç yer vermeyen çok farklı lisans programlarından mezun olmuş öğretmen adayları için yeterli olamayacağı hatta Eğitim Fakültesi öğretmen adayları için de derinlemesine bilgilerin yeterince sunulmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Bu tespitler, incelenen hazırlık materyallerinin Neuner ve Hunfeld'in (1993:128) "Ne öğretiliyorsa o sorulmalı ve ne soruluyorsa o öğretilmelidir" görüşünden hareketle gerçek sınavda sorulmuş soru düzeni ve soru tipleri ve sınava giren aday kitlenin aldığı eğitim de göz önünde bulundurularak hedef odaklı olacak biçimde yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırma aynı zamanda 2013 yılından sonra yapılan Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi ile temelde eğitim fakültesi mezunlarının öğretmenlik alan bilgilerinin sınanması hedeflendiği halde bir öğretmen adayının dört yılda edindiği bilgilerinin 50 soruluk bir sınav ile ölçülmeye çalışıldığını, hatta bir öğretmenin gerçek mesleki niteliğini ölçen öğretim metot ve yaklaşımlara yönelik konular ile ilgili soru adedinin 9 olduğunu, buna karşın edebiyat ve dilbilim alanından hemen hemen aynı oranda soru sorulduğunu ortaya koymuştur. Böyle bir durumda öğretmenlik mesleği yeterliklerinin gelişmişlik düzeyini ortaya koymayıp daha çok salt bilgi ölçen, bunun yanında birkaç adet sınırlı sayıda adayı bildiği konu hakkında düşünüp yorumlamaya ve böylece doğru cevabı bulmaya yönelten sorulara yer verilmiş olan bir sınavda 1982 yılından bu yana sadece Eğitim Fakülteleri mezunlarının öğretmen olarak atanabileceği kararından hareketle uzun yıllar kendilerine öğretmenlik yapma hakkı verilmeyen Alman Dili ve Edebiyatı mezunlarının Eğitim Fakültesi mezunlarından daha fazla soruyu cevaplandırıp öğretmen olarak atanma olasılıklarının Eğitim Fakültesi mezunları ile kıyaslandığında daha yüksek olması mümkündür. Oysa hangi öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine uygun olacağını ve işe başlayabileceğini belirleyecek olan bir sınavın amacı, genel olarak eğitimde kaliteyi artırmak için daha nitelikli öğretmenlerin istihdam edilmesini sağlamak olmalıdır. Bu nedenle günümüzde uygulanmakta olan Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi yerine öğretmen eğitimi sürecinin sonunda öğretmenlik mesleği yeterliklerinin gelişmişlik düzeyini ortaya koyacak olan bir bitirme sınavı uygulanmalı veya Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya Eyaletinde olduğu gibi (bkz. Maden, 2014a ve 2014b) Türkiye'de de tüm öğretmenlik eğitim sürecindeki başarı durumunu esas alan yeni bir puanlama sistemi ile öğretmenler istihdam edilmelidir.

Bu araştırma, üç adet ÖABT hazırlık materyalinin ve bir adet KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği sınav örneğinin belli bir zaman dilimi içerisinde özellikle bir alana yönelik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi ile sınırlandırılmıştır. Öneriler, bu araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak geliştirilmiştir. Daha genellenebilir sonuçlar ve öneriler elde edebilmek için bu çalışmanın daha da genişletilmesi gerekmektedir. Bu konuda değişik örneklemeler ve alanlar üzerinden araştırmanın benzerlerinin yapılması ve geliştirilmesi yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

Bilir, A., "Türkiye'de Öğretmen Yetiştiriminin Tarihsel Evrimi ve İstihdam Politikaları", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2). Ankara 2011, s. 223-246.

Darancık, Y., "Das Kursbuch von Umut Balcı. KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık. Konu Anlatımı ve Soru Örnekleri", *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 2013/2, Adana 2013, s. 132-134

Demiryay, N. & Balcı, U., "Öğretmenler İçin Alan Bilgisi (ÖABT) Almanca Sınavına Yönelik Almanca Öğretmenliği Lisans Eğitiminin Yeterlilik Sorunu", *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 2014/2, Çanakkale 2014, s. 70-82

Duszenko, M., *Lehrwerkanalyse Erprobungsfassung*, 7/94, München: Langenscheidt, 1994.

Karaca, E., "Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına Yönelik Tutumları", *Akademik Bakış Dergisi*, (23), Celalabat 2011, s. 1-18.

Maden Sakarya, S., "Türkiye'deki Öğretmen Eğitiminin Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya Eyaletindeki ve Kimi Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Öğretmen Yetiştirim Süreçleri ile Karşılaştırılması", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), Edirne, Haziran 2014a, s. 67-86.

Maden Sakarya, S., "Ein Einblick in das Bildungs- und Ausbildungsprogramm der reformierten Lehrerausbildung in Nordrhein-Westfalen im Vergleich zu anderen europäischen Ländern und der Türkei", *XII. Türkischen Internationalen Germanistik Kongress. Migration und Kulturelle Diversität*, Kocaeli Universität 12. – 13. – 14. Mai, Kocaeli 2014b.

Maden Sakarya, S., "Erwartungen an sprachliche Qualifizierung/VB-Klassen in der Türkei", *Workshop „Ziele und Prinzipien Deutsch für Vorbereitungsklassen“*, 27/28. 09. 2012, Dokuz Eylül Üniversitesi/Goethe Enstitüsü İzmir/DAAD Çalıştayı, İzmir, 2012.

Maden Sakarya, S. & Köksal, H., "Ein Bericht zum Stand und Perspektiven der Deutschlehrerausbildung an der Trakya Universität. Reflexionen zum gegenwärtigen Curriculum", *Workshop „Stand und Perspektiven der Deutschlehrerausbildung in der*

Türkei“, 29. 09-30.09. 2011, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Alman Kültür Merkezi Çalıştayı, Ankara, 2011.

Neuner, G., & Hunfeld, H., *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts*, Langenscheidt, Berlin 1993, s. 128.

Varga, E., "Fremdsprachen lernen-aber aus welchem Lehrwerk? Aspekte zur Lehrwerkauswahl", *Germanische Studien*, VI, Budapest, 2007, s. 255-261.

İNTERNET KAYNAKLARI

[2010-KPSS Eğitim Bilimleri Testi Sınav Kılavuzu](http://www.osym.gov.tr). www.osym.gov.tr (20.10.2010).
URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-12169/2010-kpss-lisans-egitim-bilimleri-sinav-kilavuzu-201020-.html> 09.10.2014 tarihinde alınmıştır.

Genel Bilgiler-Temel İlke ve Kurallar. www.osym.gov.tr (22.09.1999). URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-5732/1-genel-bilgiler-temel-ilke-ve-kurallar.html> 12.10.2014 tarihinde alınmıştır.

Kamu Personel Seçme Sınavı Yabancı Dil (Almanca) Öğretmenliği Testi. www.osym.gov.tr (02.12.2014). URL: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69698/h/almanca.pdf> 10.12.2014 tarihinde alınmıştır.

KPSS'de Uygulanacak Testlerin Kapsamları. www.osym.gov.tr (22.05.2013). URL: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69095/h/kpss-tablo-1-konularin-dagilimi.pdf> 03.01.2015 tarihinde alınmıştır.

Küçükyavuz, S. 26.05.2003 Tarihli KPSS Öğretmenlik Duyurusu. www.osym.gov.tr (04.06.2003). URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-5678/26052003-tarihli-kpss-ogretmenlik-duyurusu.html> 10.11.2014 tarihinde alınmıştır.

ÖABT Örnek Sorular ve Konuların Ağırlıkları. www.osym.gov.tr (22.05.2013). URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-14996/oabt-ornek-sorular-ve-konularin-agirliklari.html> 01.11.2014 tarihinde alınmıştır.

Toker, F. 06.08.2002 Tarihli KPSS Basın Duyurusu. www.osym.gov.tr (10.08.2002). URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-5713/06082002-tarihli-kpss-basin-duyurusu.html> 18.12.2014 tarihinde alınmıştır.

Toker, F. 9 Haziran 2001 Tarihli KMS Basın Duyurusu. www.osym.gov.tr (09.06.2011). URL: <http://osym.gov.tr/belge/1-5726/9-haziran-2001-tarihli-kms-basin-duyurusu.html> 11.09.2014 tarihinde alınmıştır.

İNCELENEN MATERYALLER

Balçı, U., *KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık*, Genişletilmiş 4. Baskı, Matris Matbaacılık Reklamcılık Ltd. Şti., Batman, 2015.

Balcı, U., *2014-2015 KPSS Almanca Soru Bankası*, 3. Baskı, Matris Matbaacılık Reklamcılık Ltd. Şti., Batman, 2014a.

Balcı, U., *KPSS Almanca Soru Bankası*, 1. Baskı, Berdan Matbaası, İstanbul, 2014b.

Balcı, U., *KPSS Almanca Alan Sınavına Hazırlık Konu Anlatımı ve Soru Örnekleri*, 1. Baskı, Berdan Matbaası, İstanbul, 2013.

Karacan Akademi Yayınları Komisyon, *KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavı için Almanca Dil Bilim Edebiyat ve Alan Eğitimi Testleri*, 1. Baskı, Karacan Akademi Yayınları, Ankara, 2013.

Oktaylar, H. C., *"ÖABT" Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi Almanca Konu Anlatımı*, 1. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara, 2014a.

Oktaylar, H. C., *"ÖABT" Almanca Soru Bankası*, 1. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara, 2014b.